

ОСВРТИ И ПРИКАЗИ

УДК 316.75(497.11)

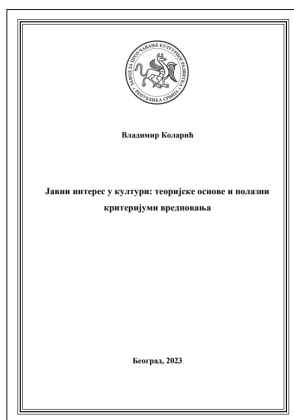
DOI: 10.5937/spm81-45494

Осврт

*Александра Колаковић**

*Институт за политичке
студије, Београд*

РЕГУЛИСАЊЕ ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА У КУЛТУРИ И КРЕИРАЊЕ КУЛТУРНИХ ПОЛИТИКА**

Vladimir Kolarić. 2023. *Javni interes u kulturi: teorijske osnove i polazni kriterijumi vrednovanja*. Beograd: Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, 155 str.

Завод за проучавање културног развитака посвећен је научним, развојним и примењеним истраживањима у оквиру којих су настали вредни научни резултати. Ипак, најзначајнији допринос остварује се у изради студија и анализа у области културне политике. Једно од важних питања, посебно у времену када се мењају међународни односи и свет у коме живимо, а под утицајем и Четврте индустријске револуције и култура, јесу регулисање јавног интереса у култури и осмишљавање културних политика. Један од пројеката Завода за проучавање културног развитака препознао је значај ове теме и као

* Имејл-адреса: aleksandra.kolakovic@ips.ac.rs.

** Рад је настао у оквиру научно-истраживачке делатности Института за политичке студије, коју финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација.

резултат прве фазе пројекта настала је студија *Јавни интерес у култури: теоријске основе и полазни критеријуми вредновања* аутора др Владимира Коларића. Ово је битан искорак од прикупљања информација о култури, уметности и медијима у земљи и иностранству ка систематизовању и осмишљавању културних политика у контексту јавног интереса у култури.

Студија др Владимира Коларића *Јавни интерес у култури: теоријске основе и полазни критеријуми вредновања* кроз богат теоријски оквир, аргументовану анализу и систематичан начин излагања, доприноси одређивању вредности на основу којих се формулише јавни интерес. Паралелно, књига утврђује на који начин се културни садржај обухвата нормативном и финансијском регулативом. Рецепција јавног интереса у културној политици Србије посматрана је у историјском и у актуелном контексту, као и кроз актуелне аспекте остваривања јавног интереса у култури (правно-институционални, економски и планско-стратешки). Након увода и поглавља у оквиру кога су дате теоријско-епистемолошке претпоставке, аутор се посветио оквирима одређивања јавног интереса у култури, а потом и рецепцији јавног интереса у културној политици Србије. У финалном делу др Владимир

Коларић анализира полазне критеријуме за одређивање јавног интереса у култури Републике Србије.

На основу доступних докумената, законских аката, као и богате и меродавне литературе на српском и више страних језика презентовани су полазни критеријуми за одређивање јавног интереса у култури Републике Србије. Полазећи од ранијих истраживања и имајући у виду да су постојећи документи културне политике Републике Србије фокусирани на појам и праксу јавног интереса пружен је значајан допринос формулисању даљих јавних политика у култури. Успешно се указује на важност системског, планског, институционалног и идејно-вредносног регулисања јавног интереса у култури, али се не занемарује ни његово повезивање са националним интересом. Ипак, највећа пажња посвећена је идејно-вредносном аспекту остваривања јавног интереса и анализирана је могућност успостављања прецизнијих вредносних критеријума у оквиру класификације, која обухвата осам оквира достизања јавног интереса у култури.

При тумачењу односа државног престижа и културног идентитета, аргументовано се посматра јавни интерес у култури. Афирмисање културног идентитета у контексту културног

стваралаштва и деловања је свим исправно у фокусу интересовања др Коларића. Није заменарена ни важност културног идентитета као агенса друштвене кохезије и интеграције а у складу са културном разноликошћу и партиципативношћу. У контексту одређивања и регулације јавног интереса у култури, као важан оквир мора бири препозната повезаност културе са друштвеним и економским развојем. Са становишта културне политике у студији др Владимира Коларића наглашена су поред поменутог и питања заштите, интерпретације и представљања културног наслеђа. Овим се не инсистира само на очувању и обнови културног наслеђа, већ се у јавном интересу наглашава потреба за већом рецепцијом и приступачношћу.

Студија *Јавни интерес у култури: теоријске основе и полазни критеријуми вредновања* наглашава улогу и културне партиципације у дефинисању културне политике и јавног интереса у култури. Ово је од посебног значаја због бројних националних и социјалних траума кроз које је прошла Србија у претходном периоду и стога је и поље партиципативности у култури оправдано потребно чвршће утемељити кроз оквир националног интереса и стратешких циљева државе. У овом контексту говори се и о вредновању пројеката из домена

културне разноликости. Државна стратегија реализовања јавног и националног интереса усмерена је ка свим грађанима, а истовремено обухвата и оне у дијаспори. Она је упоредо окренута ка очувању културног простора, комуникацији са јавношћу, као и билатералним и мултирателарним односима државе. Стога и др Коларић указује на значај повезаности државног и националног интереса, а који подразумева и безбедносни аспект. Национални интерес у култури садржи више димензија националне културе, препознаје посебности и приоритете, при чему је потребно да буде један од елемената културне дипломатије. Све поменуто је од важности у контексту Косова и Метохије, као и улоге културе демократизације друштва и стратешког одређења државе Србије за процес интеграције републике Србије у Европску унију.

На основу свега наведеног, студија *Јавни интерес у култури: теоријске основе и полазни критеријуми вредновања* др Владимира Коларића је успешно испитала значење основних појмова и категорија за истраживање јавног интереса у култури. На основу постојећих норми којима се регулише јавни интерес у култури Републике Србије, студија превазилази епистемолошки оквир и залази у проблематику одређивања шта је то јавни интерес

у култури. Студија и пројекат су покретачи дијалога о културним политикама како за доносиоце државних одлука и професионалце у области културе, подједнако и за научнике друштвено-хуманистичких области. У складу са променама међународних односа, постојање једне овакве студије је од великог значаја за креирање јавних политика у култури и културној дипломатији. Истовремено, студија је поставила темеље за нова истраживања од којих се очекује креирање модела за успостављање критеријума вредновања јавног интереса у култури.*

* Овај рад је примљен 13. јула 2023. године, а прихваћен на састанку Редакције 31. августа 2023. године.